

Verksamhetsberättelse för Europautskottet 1997

Aachen Tallinn Luxemburg

EFRSWSP möts tillsammans med ECSWS (European Council of Steiner Waldorf Schools) tre gånger per år på olika waldorfskolor i Europa. Just nu finns det 19 medlemsnationer i de bägge organisationerna. Målsättningen är att verka för kulturutbyte, att skapa förståelse för olika kulturer och nationella särdrag, att inspirera och ordna gemensamma aktiviteter, samt försöka möjliggöra samarbete och erfarenhetsutbyte skolorna och länderna emellan. Vi arbetar med rätten att välja skolform för våra barn, rätten att starta och driva en fri skola och rätten att få den finansierad av allmänna medel.

Mötena äger rum fredag till söndag. Vi har möjlighet att bo inkvarterade hos föräldrar och lärare på värdskolan. Vi har alltid ett möte med skolans föräldrar som alla är inbjudna, och vi lyssnar på deras frågor och ser i vilken mån vi genom vår samlade erfarenhet kan vara till hjälp. Vi har också talat om att anordna en European Waldorf Parent Conference någon gång i framtiden. En presskonferens äger också alltid rum, där en panel av delegater från bägge organisationerna svarar på frågor och gör uttalanden. Vi arbetar i grupper med det som behövs. Till exempel finns det nu en undersökning om waldorfelevens yrkesval efter avslutad skolgång. Vi har konstaterat att det överlagfinns ett stort behov av broschyrer och häften med sammanställningar av redan förefintligt material.

Aachen 17-19.1

Mötet ägde rum på **Freie Waldorfschule Aachen**. EFRSWSP arbetar med att ta fram en handbok som hjälp för att förmå regeringar att finansiera waldorfskolor, ett stort problem i många länder. Samtidigt som waldorfskolorna öser ur det egna landets kulturskatter i undervisningen, är de också skolor "utan gräns". Vi är övertygade om att det nätverk som skolorna utgör kan användas mycket mer, både av elever, lärare och föräldrar. Aachen, som ligger i Tyskland, befinner sig mitt emellan Frankrike och Belgien. Här finns planer på ett utvidgat samarbete mellan de fyra waldorfskolorna, bland annat med ett gemensamt högstadium. Här fanns visioner om hur lärare och klasser skulle kunna cirkulera mellan skolorna i respektive land. Både i Zagreb och Tallinn fanns det en stark önskan om ett samarbete med andra waldorfskolor i Europa, ja i världen. Att denna önskan skall kunna förverkligas och vara meningsfull är naturligtvis en av fördelarna med att ha samma kursplan över hela världen, även om den som sagt är anpassad till varje lands förhållanden.

Waldorfpedagogiken är sant internationell. I själva verket är den den största internationella skolrörelsen i världen. Om man på internationell nivå skulle leta efter en utbildning som, samtidigt som den respekterar det enskilda landets seder och vanor, ser världen som en helhet och inte accepterar gränser som hinder; en skolform som för övrigt har existerat i över 70 år, passar bara waldorfpedagogik in! Att få internationell status och hjälp med finansiering skulle kunna göra waldorfskolorna fria från nationella regeringars godtycke. En annan viktig punkt på dagordningen var attacker föranledda av en nyutkommen bok, mot waldorpedagogik och antroposofi i främst Tyskland, Schweiz, Luxemburg, Holland, Belgien och Österrike.

Tallinn 9-11.5

Mötet ägde rum i **Nõmme Vaba Waldorfkool** (Nõmme fria waldorfskola) i Tallinn. Waldorfskolorna i Estland kunde starta 1990 efter den nya tid som då bröt in. Skolorna startades av lärare och det är först nu, efter 6-7 år, som man börjat märka att nya samarbetsformer behövs mellan lärare och föräldrar. Lärarna frågade sig hur föräldrar kunde bli mer motiverade att delta i olika arbeten. Föräldrarna frågade hur de skulle kunna komma in i skolan på fler sätt än genom att baka, städa och betala. Vi berättade om det lyckade arbetet med Michaela Glöcklers föredrag som en vink om vad man faktiskt kan tala om tillsammans med föräldrar. Det poängterades också att ansvar kan man inte ge, utan bara ta! Det fanns lärare och föräldrar från samtliga waldorfskolor i Estland med på mötet och det var intensiva och givande samtal i de olika arbetsgrupperna! Vi hade intryck av att ha givit nytt mod och inspiration åt både föräldrar och lärare.

I Tallinn blev Marcel Solca utsedd till ansvarig för ECSWS och EFRSWSPs hemsidor på Internet.

Luxemburg 19-21.9

Mötet ägde rum på **Fräi-Öffentlech Waldorfschoul Lëtzebuerg** i staden Luxemburg. Och redan i namnet ser man det som är Luxemburgs unika språksituation. Enligt en aktuell undersökning finns EUs mest språkkunniga människor i storhertigdömet Luxemburg. Man talar tre språk i skolan. Hemma och med varandra talar man luxemburgiska. Under de första skolåren sker all undervisning på tyska för att i mellanstadiet sakta övergå till franska. Alla prov och slutexamen är på franska. Skolans problem var att få tysktalande waldorflärare till lågstadiet och fransktalande waldorflärare till mellan- och högstadiet, lärare, som dessutom helst skulle kunna tala landets språk, lëtzeburgisch. Alla häpnade vi över denna självklara mångspråkighet. ”Det beror på Code Napoleon!” förklarade en av lärarna på skolan, Madame Marcelle Diederich.

Den internationella förskoleorganisationen ”Internationale Vereinigung der Waldorfkindergärten” har bett om hjälp att arbeta på bred front med *Protect early childhood-Rädda barndomen*. Barns utsatthet är ett hot mot hela mänskligheten.

Vi fortsatte också arbetet med *The exchange program*, som påbörjades i Tallin och som vi hoppas skall vara i någorlunda presentabelt skick till vårt nästa möte i Prag. EFRSWSP:s mål är, att elevutbytet skall vara gratis, men vägen dit är lång! Några saker som ännu inte fungerar särskilt bra är hanteringen av ansökningar om skolbyte. Vi har som mål att få en

ansvarig på varje skola som administrerar ansökningarna, samt enhetliga överenskommelser vad gäller elevens rätt till skriftligt omdöme. Inget av detta fungerar ännu som vi önskar.

Waldorfskolan i Luxemburg är landets enda alternativskola. 1982 började den första klassen och från 1996 har man en tionde klass. Både föräldrar och lärare vill ha en tolvårig skola, men på grund av svårigheterna att finna fransktalande högstadielärare är det ännu inte möjligt. Det finns inga universitet i Luxemburg, utan man studerar vidare i Tyskland eller Frankrike. Den stora UNESCO -utställningen som kommer till Stockholm i maj 1998, invigdes samtidigt som vi var i Luxemburg, och tiondeklassens elever var suveräna servitörer på en välbesökt utställning mitt i stan.

På lördagskvällen bjöds vi på en fantastisk fest som föräldrar och lärare på skolan ordnat, med hemlagad mat av värdsklass och sång och musik.

Ett faktum som inte är så känt utanför waldorfskolornas kretsar är, hur skolorna har kunnat få den stora internationella spridning de faktiskt har. År 1919 fanns det 1 skola. 1970 fanns det 90 skolor (huvudsakligen i Europa och USA). 1997 finns det över 700 skolor i så gott som alla världsdelar. Det har alltså varit en långsam tillväxt i början, vilket har inneburit att skolorna växt i sin egen takt och kunnat upprätthålla en kvalitet. Men det mest anmärkningsvärda är, att denna tillväxt har skett utan centralstyrning, utan centralt ekonomiskt stöd och utan central planering! Varje land, ja varje skola, har självständigt anammat och utvecklat waldorfskolans kursplan. Varje skola vill vara en del av samhället och lärarna i varje skola arbetar utifrån ideal som de tillsammans med elever och föräldrar försöker förverkliga. Ur denna frihet har den största enskilda skolrörelsen i världen växt fram.

Föreställ er till exempel att EU skulle försöka etablera en internationell skolrörelse. Vilka svårigheter, vilka problem skulle man inte få tampas med! Och ändå har waldorfskolorna uppnått just en sådan rörelse från gräsrotterna; nämligen ur föräldrars önskan att få denna skolform för sina barn.

Men att växa på detta tysta sätt får också andra konsekvenser: När skola och utbildning debatteras i radio eller på tv, kommer då waldorfpedagoger och föräldrar till tals? Vanligtvis inte. Eftersom vi har ett annat förhållningssätt till uppfostran och andra tankar bakom kursplanens utformning, skulle det inte då vara intressant att ta del av allt detta? När experter nu uttalar sig om vikten för de små barnen med IT-utbildning, skulle det då inte vara intressant att höra vad waldorfpedagoger har att säga om detta? En pedagogisk idé som inte är en dagslända utan har utvecklats i sin egen takt under 77 år och över hela världen? Tystnaden kan ibland vara öronbedövande!

Europautskottet i SFWF

Laila Pietsch och Marcel Solca (från 12/4)